

Adam Durak

"Pastorale giovanile. Sfide,
prospettive ed esperienze", red. F.-V.
Anthony et al., Torino 2003 :
[recenzja]

Seminare. Poszukiwania naukowe 21, 589-590

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Pastorale giovanile. Sfide, prospettive ed esperienze, F.-V. Anthony, L.A. Gallo, M. Midali, R. Tonelli (red.), Elledici, Torino 2003, ss. 400 + CD.

Ponad dziesięć lat temu, miałem radość prezentować dzieło profesorów Instytutu Pastoralnego, Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego w Rzymie pt. *Dizionario di pastorale giovanile* (Słownik duszpasterstwa młodzieżowego). Ukazał się on wówczas przede wszystkim dzięki staraniom dwóch prof.: M. Midalego i R. Tonellego. Wspomniany *Słownik*, w krótkim czasie doczekał się przynajmniej dwóch wydań i został przetłumaczony w całości lub częściowo na kilka języków. Autorzy, notując dużą duszpasterską przydatność wspomnianego słownika, przeprowadzili refleksję nad tym, czy po dziesięciu latach nie należy przygotować nowego, poprawionego wydania, a nawet opracować na ten temat publikację całkowicie nowej. Opowiedziano się za nową pozycją, którą zatytułowano: *Pastorale giovanile. Sfide, prospettive ed esperienze* (Duszpasterstwo młodzieżowe. Wyzwania, perspektywy i doświadczenia). Grono Autorów współpracujących przy powstaniu tej pozycji znacznie poszerzyło się. Są to nie tylko wykładowcy salezjańskiego Instytutu Teologii Pastoralnej, lecz także znaczący naukowcy innych dyscyplin, jak teologii fundamentalnej, biblistyki, liturgiki czy np. środków społecznego przekazu. Odpowiedzialnymi za to dzieło, oprócz dwóch poprzednich Autorów, prof. M. Midalego i R. Tonellego, są jeszcze F.-V. Anthony i L. A. Gallo.

Książka podzielona została na sześć części. Poprzedza je „przewodnik” po lekturze, ułatwiający uchwycenie zasadniczych treści, struktury i doświadczenia zawartego w tej pozycji. Tytuł Pierwszej Części, stawia przed czytelnikiem prowokujące pytanie: Co to znaczy być młodym dzisiaj? Okazuje się, że odpowiedź jest bardzo złożona. Udzielają jej czterej znani wykładowcy UPS: M. Pollo, który przedstawia modele pierwszych powiązań odnośnie do samej „kondycji młodzieży”, a również próbuje określić, o co chodzi w stwierdzeniu „Być młodymi dzisiaj”; G. Savagnone, rysuje bardzo ważny kontekst kulturowy z jego różnorodnością; prof. M. Midali odwołujący się do religijnego doświadczenia młodzieży; oraz R. Tonelli w pragmatycznym ujęciu problematyki, zatytułowanej: *Od sytuacji kulturowej i młodzieżowej wyzwanie dla duszpasterstwa młodzieżowego*.

Część II pracy bada duszpasterstwo młodzieżowe wewnątrz życia Kościoła. L. Gallo, ukazuje je przede wszystkim w służbie zbawienia, a F.-V. Anthony w perspektywie misyjnej. Dwugłos C. Buzzetti – M. Ciosa, dotyczy duszpasterstwa w życiu Kościoła, z podkreśleniem w tym ogromnym dziele roli Biblii. Manlio Sodi ukazuje zaś wymiar liturgiczny duszpasterstwa w życiu wspólnoty chrześcijańskiej. Doprecyzowanie duszpasterstwa jako podmiotu celebracji dokonuje na koniec tej części S. Lanza.

Trzecią część książki, wypełniają cztery wielkie tematy poświęcone duszpasterstwu młodzieży. Na przeszło 30 stronach R. Tonelli obszernie tłumaczy, co znaczy zająć się duszpasterstwem młodzieżowym i jakie przy tym należy zastosować kryteria. Obraz ten dopełnia M. Midali w opracowaniu: *Doświadczenie religijne i jego dojrzewanie*. Jeszcze raz powraca R. Tonelli, by przedstawić ważny i interesujący opracowany temat ewangelizacji i jej komunikacji. Ten blok problematyki zamyka D. Sigalini, ukazując „miejsca” duszpasterstwa młodzieżowego.

Część 4 omawianej pozycji, skupia się na wynikach duszpasterstwa młodzieżowego. R. Tonelli wraca tu do ulubionego tematu oceny wartości życia w perspektywie wiary, nadziei i miłości. Natomiast ks. G. Gatti, zajmuje się formacją osobowości etycznej. Następuje po nim ważki temat wymiaru powołaniowego w życiu chrześcijanina. Opracował go interesująco i logicznie M. Spreafico. Z pewnością materiał ten zainteresuje wszystkich, którzy poszukują nowych, skutecznych rozwiązań w tzw. „pracy powołaniowej”.

Pozostałe dwie części V i VI, poświęcone są metodologii stosowanej w pracy duszpasterskiej (F.-V. Anthony) i skutecznej formacji zaangażowanych w to duszpasterstwo. Problematykę tą przedstawiają: M. Pollo, M. Delpiano oraz mówiący wspólnym głosem – C. Nanni i P. del Core.

Na zakończenie trzeba stwierdzić, że otrzymaliśmy do rąk dzieło nowe, oryginalne, będące zamierzoną kontynuacją i uzupełnieniem *Słownika duszpasterstwa młodzieżowego*. Chociaż pozycja

ta przypomina wspomniany wyżej *Słownik*, prezentuje się bardziej jako podręcznik, cenny i godny zauważenia. Warto tę książkę przetłumaczyć na język polski i wydać w sporym nakładzie, nie mały jest bowiem krąg osób zainteresowanych tą tematyką.

Trzeba również odnotować, że książkę ubogaca płyta CD, zawierająca materiał badawczo-formacyjny, podzielony na trzy części. Może on usłużyć zwłaszcza duszpasterzom i wychowawcom, w pogłębianiu przedstawianych zagadnień. Analityczny zaś indeks (zamieszczony w części III), łączący dwie części poprzednie, może stać się impulsem do nowych, nie mniej interesujących badań.

ks. Adam Durak SDB
UKSW, Warszawa

L'Eucaristia nel vissuto dei giovani, Paolo Carlotti, Mario Maritano (red.), (=Biblioteca di Scienze Religiose – 175), LAS, Roma 2002, ss. 344.

Ogłoszony przez Jana Pawła II Rok Eucharystii, dla mnie jako salezjanina stał się wyzwaniem, by skierować większą uwagę na Eucharystię w życiu ludzi młodych. Chodzi mi zarówno o szeroko pojęte przygotowanie do Eucharystii, jak i bardzo złożone przeżywanie Eucharystii przez młodzież. W tym celu, najpierw zamierzałem wykorzystać znane mi bliżej jako recenzentowi, badawcze prace doktorskie, pisane pod kierunkiem ks. prof. J.J. Kopcia w KUL nt. formacji eucharystycznej młodzieży. Następnie przybliżyć innym samą celebrację Najświętszej Ofiary.

Wśród pozycji, do których wypada sięgnąć, przypomniałem sobie cenną, a u nas chyba niezauważoną pozycję: *L'Eucaristia nel vissuto dei giovani* (Eucharystia przeżywana przez młodzież). Znalazłem w niej dodatkową okazję do pogłębienia tematu, mającą swoje źródło inspiracji w dokumencie *Novo millennio ineunte*. Jak można ocenić już dzisiaj, ten List apostolski, podpisany przez Papieża na ołtarzu, w kontekście liturgii uroczystości Objawienia Pańskiego, na zakończenie wielkiego Jubileuszu 2000, pieczętował nie tylko zakończenie Jubileuszu, ale otworzył nowe perspektywy życia Kościoła na przyszłość.

P. Carlotti i M. Maritano, ułożyli materiał książki w trzech częściach, według planu odbywającego się Kongresu. Znawcy przedmiotu bez trudu zauważą, że zachowany został tu schemat paradygmatu pastoralno-liturgicznego. W Części I, poświęconej opisowi sytuacji, na szczególną uwagę zasługują dwa pierwsze wystąpienia: dwugłos M. Pollo i R. Tonelliego, będący studium socjokulturowym współczesnego świata młodzieży, z uwzględnieniem sytuacji zaniechania praktyki i celebracji Eucharystii; oraz relacja B. Seveso, określająca ramy istniejących wzorców teologiczno-pastoralnych i ich różnorodny wpływ na celebracje. Wypowiedzi te dopełnia P. Sciligo, ukazując naszą relację z Bogiem obecnym w Eucharystii i relację nas samych z rodzicami. Całość materiału pogłębia interesująca dyskusja panelowa.

Druga, licząca ponad 150 stron część książki, zatytułowana została: *Rozpoznanie*. Zawiera ona cztery referaty wygłoszone na Kongresie w sali głównej, a również te, które wygłoszono w poszczególnych grupach roboczych. Zatrzymamy się chwilę przy czterech pierwszych wystąpieniach. Najpierw relacja E. F. Fortuno. Jest to solidna współczesna teologia, pełna dynamizmu i wyzywań, o nachyleniu ekumenicznym. Określa ją także sam tytuł: *Komunia eucharystyczna i komunია Kościołów*. Po tej relacji następuje wykład G. Colzani na temat sakramentalnego znaczenia wartości Eucharystii. Ważny temat do zrozumienia Eucharystii, a więc uczestnictwo w Niej, jako *culmen et fons* życia chrześcijańskiego, w liturgiczno-teologicznych ramach celebratywnych, przedstawia C. Girando. Czwartą temat, prezentuje, polski biblista, pracujący na stałe w Papieskim Uniwersytecie Salezjańskim w Rzymie, ks. prof. Andrzej Strus. Sięgając do Ostatniej Wieczerzy, interpretuje słowa Ewangelii (J 6, 24–59): *Ciało Pańskie – Pokarm życia*.